

Innst. 265 L

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 87 L (2013–2014)

Innstilling fra finanskomiteen om endringer i børsloven og verdipapirhandelloven mv. og lov om kredittvurderingsbyråer

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Finansdepartementet legger i proposisjonen (kapittel 2) fram forslag til lovendringer i børsloven og verdipapirregisterloven om nye eierkontrollregler i børser og verdipapirregistre. Forslagene til endringer er en oppfølging av EFTA-domstolens avgjørelse 16. juli 2012, der gjeldende eierbegrensingsregler for børser og verdipapirforetak ble funnet å være i strid med Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

I proposisjonen (kapittel 3) foreslår departementet videre endringer i verdipapirhandellovens regler om «oppgjørssentraler» (sentrale motparter) og «oppgjørsvirksomhet» (motpartsvirksomhet). Forslaget til regelverksendringer har som formål å etablere norske regler som er likeverdige med virksomhetsreglene for sentrale motparter som følger av forordning 648/2012 om OTC derivater, sentrale motparter og transaksjonsregistre (EMIR), inntil forordningen kan innlemmes i EØS-avtalen og gjennomføres i norsk rett. Departementet ønsker slik å bidra til å legge til rette for fortsatt adgang til EU-markedet for norske sentrale motparter.

I proposisjonen (kapittel 4) foreslår departementet også endringer i finansavtaleloven § 9 tredje ledd som gjennomfører EØS-regler som svarer til forordning 924/2009 om grensekryssende betalinger i euro og forordning 260/2012 om tekniske krav til kredittoverføringer og direkte debiteringer i euro. Forord-

ning 924/2009 erstatter forordning 2560/2001. Forordning 924/2009 kan, på samme måte som forordning 2560/2001, utvides til også å gjelde grensekryssende betalinger i nasjonal valuta. Forordning 2560/2001 er ikke gjort gjeldende for norske kroner, og departementet foreslår heller ikke å utvide den nye forordningens virkeområde til å gjelde norske kroner. Departementet viser til at de vurderingene som ble gjort i forbindelse med innlemmelsen av forordning 2560/2001 i EØS-avtalen fortsatt gjør seg gjeldende.

Departementet foreslår også i proposisjonen (kapittel 5) å endre forsikringsvirksomhetsloven slik at det blir krav om kjønnsnøytrale premier og ytelser i private og frivillige forsikringer utenfor arbeidsforhold. EØS-regler som svarer til EUs rådsdirektiv 2004/113/EF om likestilling mellom kvinner og menn ved tilgang til varer og tjenester krever i utgangspunktet et forbud mot bruk av kjønn som faktor i forsikringer som er private, frivillige og utenfor arbeidsforhold. På grunn av en unntaksbestemmelse i direktivet har det likevel vært tillatt på visse vilkår å benytte kjønn som faktor ved beregning av premier og ytelser i slike forsikringer. Bakgrunnen for at departementet nå foreslår et krav om kjønnsnøytrale premier og ytelser i slike forsikringer, er at EU-domstolen i en avgjørelse 1. mars 2011 i den såkalte Test Achats-dommen konkluderte med at den nevnte unntaksbestemmelsen i direktivet er ugyldig.

Finansdepartementet foreslår videre en ny bestemmelse i finansieringsvirksomhetsloven § 2-17a om grensene for finansinstitusjoners utkontraktering av virksomhet (kapittel 6 i proposisjonen). Myn-dighetenes praksis innebærer at finansinstitusjoner som utgangspunkt kan utkontraktere oppgaver som ikke er kjerneoppgaver med mindre dette skjer i et omfang eller på en måte som ikke kan anses som forsvarlig eller som gjør at tilsynet med den utkontrakterte virksomhet eller foretakets samlede virksomhet

blir vanskeliggjort. Kjerneoppgaver vil som utgangspunkt ikke kunne utkontrakteres. Dette foreslås lovfestet. Av hensyn til effektivt tilsyn foreslås det også en bestemmelse i finanstilsynsloven som innebærer at institusjoner under tilsyn av Finanstilsynet pålegges meldeplikt ved inngåelse av avtaler om utkontraktering, samt en hjemmel for Finanstilsynet til å sette vilkår for utkontraktering eller gi institusjonene pålegg om å ikke iverksette eller om å avslutte et utkontrakteringsoppdrag. Bestemmelsen foreslås inntatt som ny § 4c i finanstilsynsloven.

Europaparlamentets og rådsforordning (EF) nr. 1060/2009 om kredittvurderingsbyråer (CRA I) ble vedtatt i EU 16. september 2009. Forordningen inneholder nærmere regler for registrering av og tilsyn med kredittvurderingsbyråer, samt om utøvelse av kredittvurderingsbyråenes organisasjon og virksomhet. Forordningen trådte i kraft i EU 7. desember 2009. EØS-komiteen vedtok 10. februar 2012 å innlemme forordningen i EØS-avtalen. Finansdepartementet fremsetter i proposisjonen (kapittel 7) forslag til ny lov om kredittvurderingsbyråer for gjennomføring av EØS-regler som svarer til forordning (EF) nr. 1060/2009.

Videre fremmes forslag til endringer i finanstilsynsloven § 7 (posisjonens kapittel 8). Forslaget innebærer at den eksisterende ordningen med forhåndsgodkjenning hvis et styremedlem eller tjenestemann i Finanstilsynet skal ta opp lån i en institusjon under tilsyn, erstattes med en meldeplikt. Det foreslås også at finanstilsynsdirektøren og styremedlemmer skal gi melding til Finansdepartementet, og at tjenestemenn for øvrig skal gi melding til Finanstilsynet, når de stiller kausjon for lån gitt av institusjon under tilsyn. I tillegg foreslås det en justering i reguleringen av styremedlemmer og tjenestemenns handel i aksjer eller andeler utstedt av institusjoner som er under tilsyn.

Departementet foreslår videre å innta en bestemmelse i henholdsvis verdipapirhandelloven, verdipapirfondloven og finansieringsvirksomhetsloven om at næringsorganisasjoner som gir opplæring til og autoriserer ansatte i verdipapirforetak, forvaltnings-selskap for verdipapirfond, eller tilknyttet agent til slike virksomheter, finansinstitusjon, foretak som opptrer som agent eller annen formidler for finansinstitusjon, samt utenlandske institusjoner som skal drive eller driver virksomhet som nevnt gjennom filial her i riket, gis hjemmel til å behandle sensitive personopplysninger som ledd i vurderingen av om autorisasjonen for ansatte i foretakene skal tilbakekalles (proposisjonens kapittel 9). Bakgrunnen for forslaget er at autorisasjonsordningene ellers ikke vil kunne benytte opplysninger om de ansattes overtredelse av straffesanksjonert regelverk til å tilbakekalle autorisasjonen.

I proposisjonen (kapittel 10) foreslås det også endringer i verdipapirhandelloven (vphl.) for å oppnå en mer presis og utfyllende gjennomføring av EØS-regler som svarer til henholdsvis artikkel 4(1)(8) (definisjon av «market maker»), artikkel 4(1)(31) og 10 om nære forbindelser, samt artikkel 27 om systematisk internalisering, i direktiv 2004/39/EF (MiFID). Bakgrunnen for endringene er EFTA Surveillance Authority (ESA) i åpningsbrev til Finansdepartementet 17. april 2013 ga uttrykk for at Norge ikke i tilstrekkelig grad har gjennomført enkelte av sine EØS-forpliktelser. Departementet fremmer videre forslag om å innta en bestemmelse i verdipapirhandelloven om taushetsplikt for Finanstilsynet om nærmere angitte tiltak og sanksjoner, dersom offentliggjøring av opplysningene kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade. Forslaget gjennomfører EØS-regler som svarer til direktiv 2003/6 EF (markedsmissbruksdirektivet) artikkel 14 nr. 4.

Finansdepartementet foreslår også enkelte endringer i revisorlovgivningen (proposisjonens kapittel 11). Departementet fremmer forslag om en oppdatering av kravene i innholdet i Revisorregisteret som føres av Finanstilsynet, en opprydding i regelverket hvor det stilles krav om statsautorisert revisor, samt endring i revisjonspliktiges plikt til å sende begrunnelse for opphør av revisjonsoppdrag til Finanstilsynet.

Det er oppdaget noen henvisningsfeil i revisorloven, regnskapsloven, hvitvaskingsloven og verdipapirhandelloven. Departementet foreslår å rette opp i henvisningsfeilene (proposisjonens kapittel 12).

1.2 Eierkontrollregler for børser og verdipapirregistre

Se proposisjonens kapittel 2 om eierkontrollregler for børser og verdipapirregistre, med omtale av bakgrunn, høring, gjeldende rett, utenlandsk rett, formål med eierbegrensingsregler og regler om eierkontroll, behovet for endringer – overgang til et skjønnsbasert eierkontrollregelverk, egnethetsvurderingen, avgjørelsesmyndighet, nærmere om gjennomføring av eierkontrollen, stemmerettsbegrensninger, og forholdet mellom børser og andre regulerte markeder.

Forslaget til nye eierkontrollregler innebærer en endring fra et forbudsbasert system til et mer skjønnsbasert system. Omleggingen i forhold til gjeldende eierbegrensingsregler åpner for at enhver erverver, ikke bare andre infrastrukturforetak, kan søke om å eie mer enn 20 pst. av en børs eller et verdipapirregister, og i den forbindelse bli underlagt en egnethetsvurdering.

Antall foretak som vil bli berørt av endringene, er få. Det er derfor ikke grunn til å tro at det nye regel-

verket vil få nevneverdige konsekvenser for det offentlige, selv om endringene åpner for at det kan komme søknader fra en videre krets av personer enn tidligere. Regler om hvilke opplysninger søknaden skal inneholde og de nærmere kriterier for skjønnsutøvelsen antas å bidra til effektivisering av saksbehandling.

De lovfastsatte skjønnskriteriene antas også å bidra til forutberegnelighet for søkerne i søkeprosessen, og de foreslåtte endringene forventes ikke å få økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for søkerne.

1.3 Endringer i reglene om sentrale motparter (oppgjørssentraler)

Se proposisjonens kapittel 3 om endringer i reglene om sentrale motparter (oppgjørssentraler) med omtale av bakgrunn, høring, høringsinstansenes generelle merknader, departementenes vurdering, definisjoner mv., konsesjonsplikt, organisatoriske krav, soliditet og likviditet, virksomhetsregler, deltakelse, tilsyn og sanksjoner.

Lovforslaget omfatter enkelte nye og utvidede krav som kan innebære økonomiske og administrative konsekvenser for sentrale motparter. Blant annet utvides personkretsen som egnethetskravene gjelder for, og det innføres krav om risikokomiteé og om betryggende systemer for håndtering av risiko. Det innføres også krav om at sentrale motparter skal ha tilstrekkelig sikkerhet, finansielle ressurser og likviditet, og kravet til ansvarlig kapital økes fra minst 50 mill. kroner til minst et beløp som svarer til 7,5 mill. euro. Samtidig bemerkes det at sentrale motparter allerede er omfattet av krav om betryggende systemer for håndtering av risiko gjennom forskrifter fastsatt av Finanstilsynet. Finanstilsynet har også tilsyn med at sentrale motparter har tilstrekkelig sikkerhet, finansielle ressurser og likviditet. Det kan også legges til grunn at de sentrale motpartene allerede har ansvarlig kapital som overstiger det økte kravet. Lovforslaget gir også enkelte forenklinger, herunder forslaget om at krav til kontrollkomité og om at et beløp tilsvarende minst halvparten av foretakets ansvarlige kapital til enhver tid skal bestå av innskudd eller trekkrettigheter i kredittinstitusjon, oppheves. Også begrensningen i sentrale motparters adgang til å eie underliggende eller finansielle instrumenter knyttet til motpartsvirksomheten foreslås opphevet. Departementet viser videre til at norske sentrale motparter allerede har tilpasset sin virksomhet til kravene som følger av EMIR for å kunne fortsette å drive virksomhet i EU. Samlet sett er det derfor departementets vurdering at forslaget ikke i praksis vil innebære vesentlige økonomiske og administrative konsekvensene for sentrale motparter.

Lovforslaget vil ikke innebære vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

1.4 Gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XII nr. 3 (grensekryssende betalinger)

Se proposisjonens kapittel 4 om gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XII nr. 3 (forordning (EF) nr. 924/2009 og forordning (EU) nr. 260/2012 om grensekryssende betalinger), med omtale av bakgrunn, gjeldende rett, nærmere om forordningenes innhold og forholdet til norsk rett, høringsutkastet, høringsinstansenes syn og departementets vurdering.

Forslaget til endring av finansavtaleloven § 9 som inkorporerer EØS-regler som svarer til forordning 924/2009 og forordning 260/2012 i norsk rett, forventes ikke å få vesentlig økonomiske eller administrative konsekvenser for norske tilsynsmyndigheter. Gjennomføringene av forordningene i norsk rett antas ikke å få konsekvenser for innenlandske betalinger, men kan medføre lavere priser på grensekryssende direkte-debiteringer i euro.

1.5 Kjønnsnøytrale premier og ytelser i livsforsikringskontrakter

Etter norsk rett kan forsikringsselskaper ta hensyn til kjønn ved beregning av premier og ytelser i livsforsikring dersom kjønn er en bestemmende faktor for risikoen. EØS-regler som svarer til EUs Rådsdirektiv 2004/113/EF om likestilling mellom kvinner og menn ved tilgang til varer og tjenester krever i utgangspunktet et forbud i nasjonal rett mot bruk av kjønn som faktor i forsikringer som er private, frivillige og utenfor arbeidsforhold. På grunn av en unntaksbestemmelse i direktivet har det likevel vært tillatt på visse vilkår å benytte kjønn som faktor ved beregning av premier og ytelser i slike forsikringer. I en avgjørelse av EU-domstolen 1. mars 2011 i den såkalte Test Achats-dommen konkluderte domstolen med at denne unntaksbestemmelsen i direktivet er ugyldig. Departementet foreslår på denne bakgrunn å endre forsikringsvirksomhetsloven slik at det blir krav om kjønnsnøytrale premier og ytelser i private og frivillige forsikringer utenfor arbeidsforhold.

Se proposisjonens kapittel 5 med nærmere omtale av gjeldende rett, EØS-rett, høring, høringsinstansenes merknader og departementets vurdering.

Konsekvenser for forsikringstakerne

Individuelle livsforsikringskontrakter omfatter kapitalforsikringer, som gir engangsutbetaling ved død eller uførhet, og rente- og pensjonsforsikringer, som utbetales så lenge forsikringstaker lever eller til et avtalt opphørstidspunkt. Lovforslaget vil omfatte nye kontrakter som tegnes etter tidspunktet for ikraft-

tredeksen av loven. Ifølge tall fra Finans Norge var det pr. 31. desember 2013 tegnet ca. 893 500 individuelle kapitalforsikringer uten investeringsvalg. Dette omfatter dødsrisikoforsikringer og uføreforsikringer. Det ble i 2013 tegnet 98 960 nye slike forsikringer, hvorav tilnærmet like mange ble tegnet av kvinner som av menn. Det var pr. 31. desember 2013 tegnet ca. 83 000 individuelle kapitalforsikringer med investeringsvalg. I 2013 ble det tegnet 21 000 nye slike forsikringer, hvorav 47 pst. ble tegnet av kvinner. I gruppen individuelle rente- og pensjonsforsikringer var det pr. 31. desember 2013 tegnet 904 200 forsikringer. Det ble tegnet 64 600 nye slike forsikringer i 2013, hvorav tilnærmet like mange ble tegnet av menn som av kvinner.

Finanstilsynet har gjennomført beregninger som viser hvordan innføring av kjønnsnøytral premie for de ulike typer kontrakter vil påvirke premiene for hhv. kvinner og menn i ulike aldersgrupper og med ulik kjønns sammensetning av porteføljen.

For dødsrisikoforsikringer betaler menn i dag høyere premie enn kvinner, fordi slike forsikringer utbetales hyppigere til menn. Eksempelvis betaler en 50-årig kvinne i dag kun 53,2 pst. av den premien en 50-årig mann betaler for en dødsrisikoforsikring. Dersom porteføljen består av like mange kvinner som menn, vil en ny kjønnsnøytral premie for en 50-årig kvinne bli 44 pst. høyere enn dagens kjønnsdifferensierte premie. For en 50-årig mann vil ny kjønnsnøytral premie utgjøre 77 pst. av dagens kjønnsdifferensierte premie. Dødsrisikoforsikringer vil m.a.o. bli billigere for menn og dyrere for kvinner.

For rente- og pensjonsforsikringer betaler kvinner i dag høyere premie enn menn, fordi de lever lenger og derfor oftere får utbetalt slik pensjon og får utbetalt pensjon over en lengre tidsperiode enn menn. Eksempelvis betaler en 50-årig kvinne i dag 16,2 pst. mer i premie enn menn i samme aldersgruppe. Dersom porteføljen består av like mange kvinner som menn, vil en ny kjønnsnøytral premie for kvinnen utgjøre 93 pst. av dagens kjønnsdifferensierte premie. For mannen vil ny kjønnsnøytral premie bli 8 pst. høyere enn dagens kjønnsdifferensierte premie. Rente- og pensjonsforsikringer vil m.a.o. bli dyrere for menn og billigere for kvinner.

For uføreforsikringer betaler kvinner i dag høyere premie enn menn, fordi det statistisk sett er flere kvinner som blir uføre. Finanstilsynet har også her gjennomført beregninger som viser effekten av å innføre kjønnsnøytrale premier. En 50-årig mann vil med ny kjønnsnøytral premie måtte betale 30 pst. mer for en uførekapitalforsikring enn i dag, mens premien for en 50-årig kvinne vil utgjøre 81 pst. av dagens kjønnsdifferensierte premie, gitt at porteføljen består av like mange kvinner og menn. For uførepensjonsforsikring er bildet omtrent det samme. Ufø-

reforsikringer og uførepensjonsforsikringer vil m.a.o. bli dyrere for menn og billigere for kvinner.

Både Finanstilsynet og Finans Norge har påpekt at selskapene ikke lenger vil ha mulighet til å la kvinner og menn betale for sin risiko, men må vurdere risiko knyttet til kjønn på et mer samlet og overordnet nivå. Selskapene vil da være mer utsatt for risiko for at den underliggende kjønns sammensetningen endres på en måte som det ikke er tatt høyde for ved beregning av premiene. For å avhjelpe dette antas at selskapene vil øke sikkerhetsmarginene for å kunne sikre sine forpliktelser. Dette kan føre til at forsikringene som omfattes av lovforslaget generelt blir dyrere for kundene. Dette vil komme i tillegg til at den underliggende seleksjonen, dvs. hvem som velger å tegne slike forsikringer og hvem som ikke gjør det, også kan bidra til økte forsikringskostnader.

Innføring av kjønnsnøytrale premier for forsikringer som er private, frivillige og utenfor arbeidsforhold, må ventes å føre til at selskapene vil søke å finne andre faktorer enn kjønn som kan brukes ved premieberegningen for slike forsikringer. En forutsetning for at slike faktorer vil kunne brukes er at det kan utarbeides tilstrekkelig statistisk grunnlag for hvilken risiko faktoren utgjør.

Konsekvenser for livsforsikringsselskapene

Som nevnt i avsnittet over vil selskapene kunne være utsatt for risiko for at den underliggende kjønns sammensetningen endres på en måte som det ikke er tatt høyde for ved beregning av premiene. For å avhjelpe dette antas at selskapene vil øke sikkerhetsmarginene for å kunne sikre sine forpliktelser. Det er også usikkert hvordan forsikringstakerne vil tilpasse seg innføring av kjønnsnøytral premie. Dersom lavrisikogrupper, som vil måtte betale en høyere pris ved innføring av kjønnsnøytrale premier, i større grad trekker seg ut av forsikringsbestanden, vil forsikringsselskapene sitte igjen med «dårlige» risikoer, og utjevningseffekten på premiene blir mindre.

I tillegg vil livsforsikringsselskapene måtte påregne en del kostnader knyttet til aktuarmessige beregninger og utarbeidelse av nye pristariffer, og til IT-messige tilpasninger i programvare mv.

Konsekvenser for det offentlige

Ved innføring av krav om kjønnsnøytrale premier for individuelle livsforsikringskontrakter etter lovforslaget her, vil livsforsikringsselskapene måtte utarbeide nye pristariffer for disse forsikringene. Nye pristariffer skal meldes til Finanstilsynet, som fører kontroll med at pristariffene er forsvarlige og for øvrig i overensstemmelse med forsikringsvirksomhetslovens bestemmelser. Det må påregnes at Finanstilsynet vil få noe økt arbeid med kontroll av forsvar-

ligheten av pristariffene i forbindelse med lovens ikrafttredelse.

1.6 Utkontraktering av virksomhet på finansområdet

Se proposisjonens kapittel 6 om utkontraktering av virksomhet på finansområdet med omtale av bakgrunn, gjeldende rammer for finansinstitusjoners utkontraktering av virksomhet, banklovkommisjonens utkast i NOU 2011:8 Ny finanslovgivning, høring, høringsinstansenes syn og departementets vurdering.

De materielle skrankene for finansinstitusjoners adgang til å utkontraktere virksomhet som fremgår av forslaget til § 2-17 a i finansieringsvirksomhetsloven, er i hovedsak en presisering av krav som delvis følger av de alminnelige kravene til forsvarlig drift og organisering av finansinstitusjoner og vilkår som ofte gjøres gjeldende i konsesjonspraksis. Forslaget til ny § 4 c i finanstilløven som innfører meldeplikt om utkontraktering og klargjør Finanstilløvens hjemmel til å gripe inn ved utkontraktering av virksomhet på finansområdet, forventes ikke å få vesentlig økonomiske eller administrative konsekvenser for norske tilsynsmyndigheter eller for institusjonene under tilsyn. Lovendringen vil i hovedsak innebære en tydeliggjøring av Finanstilløvens inngrepskompetanse overfor de institusjoner som er underlagt tilsyn etter finanstilløven § 1.

1.7 Lov om kredittvurderingsbyråer

Se proposisjonens kapittel 7 om gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31eb (forordning (EF) nr. 1060/2009) – Lov om kredittvurderingsbyråer, med omtale av bakgrunn, gjeldende rett, EØS-rett og departementets vurdering.

Lov om kredittvurderingsbyråer innebærer regulering av tidligere uregulert virksomhet. Etter det departementet kjenner til er det ikke nå noen norske kredittvurderingsbyråer. Departementet antar at intern analysevirksomhet i banker og meglerforetak bare i begrenset grad vil rammes av de nye reglene, men viser til at det må foretas en konkret vurdering av om virksomheten er å anse som «kredittvurderingsvirksomhet» etter den nye loven. Forslaget antas derfor å ha begrensede økonomiske og administrative konsekvenser for eksisterende privat virksomhet. Nye lovregler i tråd med forslaget, vil inntil videre ikke gjøre det mulig å etablere norske kredittvurderingsbyråer som driver kredittvurderingsvirksomhet, slik dette er definert i CRA I, før også CRA II er innlemmet i EØS-avtalen, og det er gjennomført EØS-regler som svarer til forordningen i norsk rett. Eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser av at det på midlertidig basis ikke blir mulig å etablere kredittvurderingsbyrå i Norge,

er vanskelig å anslå. Departementet antar videre at de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget for det offentlige er begrenset.

1.8 Endringer i finanstilløven § 7

Se proposisjonens kapittel 8 om endringer i finanstilløven § 7 med omtale av bakgrunn, høring, gjeldende rett, høringsutkastet, høringsuttalelser og departementets vurdering.

Forslaget forventes ikke å gi økt ressursbruk eller økte kostnader for Finanstilløven eller departementet.

Forslaget om å erstatte ordningen med forhåndsgodkjenning av ansattes og styremedlemmers låneopptak med en meldeplikt, må antas å frigjøre noe ressurser i Finanstilløven og departementet.

1.9 Rett til behandling av sensitive personopplysninger

Se proposisjonens kapittel 9 om lovfesting av rett til behandling av sensitive personopplysninger i forbindelse med autorisasjonsordning for ansatte i verdipapirforetak, verdipapirfond og finansinstitusjoner mv., med omtale av bakgrunn, gjeldende rett, høring, høringsinstansenes syn og departementets vurdering.

Etablering av autorisasjonsordningene er frivillig, og forslaget antas ikke å pålegge økonomiske eller administrative byrder av betydning for næringsorganisasjonene. Forslaget antas heller ikke å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for det offentlige.

1.10 Gjennomføring av diverse EØS-forpliktelser i verdipapirhandelloven

Se proposisjonens kapittel 10 om gjennomføring av diverse EØS-forpliktelser i verdipapirhandelloven, med omtale av bakgrunn, gjeldende rett, høring, høringsinstansenes syn og departementets vurdering.

Departementet legger til grunn at det ikke vil være økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget til endringer.

1.11 Diverse endringer i revisorloven

Finansdepartementet har fått innspill fra Finanstilløven om behov for enkelte justeringer i revisorlovgivningen. På bakgrunn av innspillene fremmer departementet her forslag om en oppdatering av kravene i innholdet i Revisorregisteret som føres av Finanstilløven, en opprydding i regelverket hvor det stilles krav om statsautorisert revisor, samt endring i revisjonspliktiges plikt til å sende begrunnelse for opphør av revisjonsoppdrag til Finanstilløven.

Se proposisjonens kapittel 11 med nærmere omtale av høring, endring av innholdskravet i bestemmelsene om Revisorregisteret (punkt 11.3),

opprydding i lover hvor det stilles krav om statsautorisert revisor (punkt 11.4), og lovendring om revisors og revisjonspliktiges plikt til å sende begrunnelse for opphør av revisjonsoppdrag til Finanstilsynet (punkt 11.5).

Forslaget i proposisjonens punkt 11.3 antas å medføre besparelser for private og offentlige aktører. Forslaget i proposisjonens punkt 11.4 antas ikke å medføre særlige økonomiske eller administrative konsekvenser for private og offentlige aktører. Forslaget i proposisjonens punkt 11.5 medfører besparelser for revisorer, de revisjonspliktige og for Finanstilsynet, ved at det blir færre meldinger å utstede og behandle. Departementet antar imidlertid at besparelsene allerede er tatt ut ved at Finanstilsynet allerede i november 2011 opplyste på sin hjemmeside at det for andre foretak enn foretak av allmenn interesse, ikke lenger skulle sendes slik melding til tilsynet.

1.12 Opprettinger

Oppretting av inkurier i verdipapirhandelloven og regnskapsloven

Ved lovendring 13. desember 2013 nr. 6, jf. Prop. 1 L S (2013–2014), ble det inntatt nye regler i regnskapsloven § 3-3d og i verdipapirhandelloven § 5-5a med krav om rapportering av betaling til myndigheter mv. Reglene i regnskapsloven § 3-3d annet ledd annet punktum og verdipapirhandelloven § 5-5a tredje ledd annet punktum er likelydende etter sin ordlyd, og gir nærmere bestemte unntak fra rapporteringsplikten. Ved en inkurie ble ordet «morforetakets» anvendt i stedet for «morselskapets» i begge bestemmelsene. Dette foreslås rettet slik at det står «morselskapets» i begge bestemmelsene.

Oppretting av inkurie i hvitvaskingsloven

Lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven) § 33 gir departementet hjemmel til i forskrift å fastsette særskilte regler om rapportering av transaksjoner til, samt regler om restriksjoner på adgangen til å etablere forretningsforhold med, og å gjennomføre transaksjoner til personer eller foretak med tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot handlinger som nevnt i straffeloven § 317 (hvitvasking) og 147 b (finansiering av terrorvirksomhet).

Ved endringslov 21. juni 2013 nr. 85 ble det inntatt en ny bestemmelse i straffeloven, § 147 d, som kriminaliserer kvalifiserte former for tilknytning til terrororganisasjoner. Bestemmelsen utvider også nedslagsfeltet til straffbar finansiering av terrorvirksomhet fra å omfatte finansiering av bestemte terrorhandlinger, jf. straffeloven § 147 b, til også å omfatte økonomisk eller annen materiell støtte til terrororga-

nisasjoner som har tatt skritt for å realisere formålet med ulovlige midler. Da det i forlengelse av den nye bestemmelsen i straffeloven § 147 d ble foretatt justeringer i hvitvaskingslovens henvisninger til straffelovens terrorbestemmelser, ble hvitvaskingsloven § 33 ved en inkurie ikke oppdatert for å reflektere at nedslagsfeltet til straffbar terrorfinansiering også ble utvidet. Finansdepartementet foreslår at dette rettes opp.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Lisbeth Berg-Hansen, Tore Hagebakken, Irene Johansen, Marianne Marthinsen, Torstein Tvedt Solberg og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Solveig Sundbø Abrahamsen, Svein Flåtten, Sigurd Hille, Heidi Nordby Lunde og Siri A. Meling, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Tom E. B. Holthe og Hans Andreas Limi, fra Kristelig Folkeparti, lederen Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Venstre, Terje Breivik, og fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, viser til at regjeringens merknader til de enkelte bestemmelsene står i proposisjonens kapittel 14. Videre viser komiteen til brev av 28. mai 2014 fra finansministeren om trykkfeil i proposisjonen. Brevet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen viser til at proposisjonen blant annet inneholder forslag til endringer i børsloven og verdipapirhandelloven og ny lov om kredittvurderingsbyråer. Komiteen viser til at hovedbolken av realitetsendringer i proposisjonen kommer som følge av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen, samt et mål om å sikre likeverdige norske regler som legger til rette for at norske aktører fortsetter å ha adgang til EU-markedet. Komiteen vil blant annet trekke frem at forslaget til ny lov om kredittvurderingsbyråer kommer som en konsekvens av at Norge som følge av EØS-forpliktelsene må implementere forordning (EF) nr. 1060/2009 om kredittvurderingsbyråer i nasjonal rett. Komiteen viser til at proposisjonen også inneholder forslag til endringer i domstolloven, finanstilsynsloven, finansieringsvirksomhetsloven, aksjeloven, allmennaksjeloven, regnskapsloven, revisorloven, betalingsystemloven, finansavtaleloven, verdipapirregisterloven, forsikringsvirksomhetsloven, finnmarksloven, student-samskipnadsloven, hvitvaskingsloven, AFP-tilskottsloven og verdipapirfondloven. Komiteen viser til at mange av disse endringsforslagene er av ren teknisk karakter som en konsekvens av at Stortin-

get tidligere har gitt uttrykk for at det ikke ønsker en differensiering mellom registrerte og statsautoriserte revisorer, verken i revisorloven eller i særlovgivningen. Komiteen viser til at en del av lovendringene også er knyttet til oppretting av henvisningsfeil. Komiteen har merket seg at sakene har vært på høring, og at høringsinstansene generelt er positive til de foreslåtte endringene. Komiteen slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteen viser til omtalen av kjønnsnøytrale premier og ytelser i livsforsikringskontrakter som er private, frivillige og utenfor arbeidsforhold i kapittel 5 i proposisjonen. Komiteen ser at det er en særlig problemstilling knyttet til flytting av eksisterende kontrakter med garanterte ytelser og overskuddsdeling, og støtter departementet i at flytting av slike avtaler ikke skal anses som inngåelse av ny avtale. Komiteen mener i likhet med departementet at selskapene må gis tilstrekkelig med tid til å tilpasse seg nye regler.

Komiteen viser til omtalen av utkontraktering i kapittel 6 i proposisjonen, og slutter seg til forslaget til regulering av utkontraktering. Når reglene anvendes, må hensyn til forsvarlig organisering i henhold til foretakets konsesjon, personvern og usvekkede tilsynsmuligheter inngå i totalvurderingen. Samtidig må det tas hensyn til effektivitet og konkurransevne.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lover:

A.

Vedtak til lov

om endringer i børsloven og verdipapirhandeloven mv.

I

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene skal § 225 annet ledd tredje punktum lyde:

Et medlem skal være *registrert eller* statsautorisert revisor.

II

I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet med finansinstitusjoner mv. gjøres følgende endringer:

Ny § 4 c skal lyde:

§ 4 c. Institusjon som nevnt i § 1 skal melde fra til Finansstilsynet ved inngåelse av avtale om utkontraktering av virksomhet, ved senere endring av slik avtale og ved bytte av oppdragstaker. Meldingen skal gis

minst 60 dager før iverksettelsen av avtalen, avtaleendringen eller byttet av oppdragstaker.

Finanstilsynet kan sette vilkår for utkontrakteringen eller gi institusjonen pålegg om ikke å iverksette eller pålegg om å avslutte oppdraget dersom tilsynet finner at utkontraktering skjer i et omfang eller på en måte som ikke kan anses som forsvarlig, vanskeliggjør tilsynet med den utkontrakterte virksomhet eller med institusjonens samlede virksomhet, eller er i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av lov.

Finanstilsynet kan ved forskrift eller enkeltvedtak fastsette krav til melding etter første ledd og kan gjøre unntak fra meldeplikten.

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Tilsynets styremedlemmer og finansstilsynsdirektøren skal gi melding til departementet om lån som er innvilget av en institusjon under tilsyn, herunder filialer av utenlandske institusjoner. Tilsynets styremedlemmer og finansstilsynsdirektøren skal gi melding til departementet om kausjon som de stiller for lån gitt av en institusjon under tilsyn, herunder filialer av utenlandske institusjoner. Tilsynets tjenestemenn skal gi tilsvarende melding om lån og kausjon til direktøren for Finanstilsynet. Styremedlemmene, varamedlemmene og tilsynets direktører skal etter nærmere regler gitt av Kongen i forskrift, gi opplysninger om egen handel med finansielle instrumenter og om de kundeforhold de inngår med institusjoner som er underlagt tilsynet.

§ 7 fjerde ledd skal lyde:

Tilsynets styremedlemmer og tjenestemenn kan ikke eie aksjer i eller andeler utstedt av institusjoner som er under tilsyn. Det samme gjelder adgangen til å eie derivater og andre rettigheter til finansielle instrumenter utstedt av institusjoner under tilsyn. Departementet kan dispensere fra forbudet.

§ 7 femte ledd første punktum skal lyde:

Kongen kan i forskrift fastsette forbud mot eller andre begrensninger i adgangen for tilsynets tjenestemenn til å erverve eller avhende obligasjoner, aksjer eller andre egenkapitalinstrumenter notert på norsk børs eller autorisert markedsplass, eller derivater eller andre rettigheter til slike.

III

I lov 6. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjøres følgende endringer:

Ny § 2-17 a skal lyde:

§ 2-17 a. *Utkontraktering mv.*

En finansinstitusjon kan gi et annet foretak i oppdrag å forestå utførelsen av deler av virksomheten

som ikke er kjerneoppgaver, med mindre dette skjer i et omfang eller på en måte som ikke kan anses som forsvarlig, eller som gjør at tilsynet med den utkontrakterte virksomheten eller foretakets samlede virksomhet blir vanskeliggjort. Kjerneoppgaver kan ikke utkontrakteres med mindre annet følger av bestemmelser gitt i eller i medhold av lov.

Bestemmelsene i første ledd gjelder også oppdrag som en finansinstitusjon gir til en annen finansinstitusjon eller leverandør av bestemte varer eller tjenester, og som gjelder markedsføring, formidling eller salg av finansinstitusjonens finansielle tjenester.

Bruk av oppdragstaker er uten innvirkning på finansinstitusjoners plikter og ansvar overfor kunder, offentlig myndighet og andre.

Departementet kan gi forskrift om utkontraktering, herunder fastsette forbud mot utkontraktering til nærmere angitte jurisdiksjoner utenfor EØS-området eller at slik utkontraktering kun kan skje med tillatelse fra Finanstilsynet.

Ny § 5-4 skal lyde:

§ 5-4. *Behandling av personopplysninger i tilknytning til autorisasjonsordninger for ansatte*

Næringsorganisasjon eller tilknyttet juridisk enhet som gir opplæring til og autoriserer ansatte i finansinstitusjoner, foretak som opptre som agent eller annen formidler for finansinstitusjon, og utenlandsk finansinstitusjon som skal drive eller driver virksomhet gjennom filial her i riket, kan behandle opplysninger som nevnt i personopplysningsloven § 2 nr. 8 bokstav b som ledd i vurderingen av om en ansatt skal gis autorisasjon, fratas autorisasjon eller gis advarsel.

Departementet kan gi forskrift om at andre foretak skal omfattes av reglene i første ledd.

IV

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper skal § 7-2 fjerde ledd annet og nytt tredje punktum lyde:

Hvis oppdraget opphørte før utløpet av tjenestetiden, skal selskaper av allmenn interesse, jf. revisorloven § 5a-1, sende melding om dette til Finanstilsynet. Departementet kan i forskrift fastsette regler om at melding om begrunnelse for avslutning av revisjonsoppdrag etter andre punktum også skal gjelde andre revisjonspliktige aksjeselskaper.

V

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper skal § 7-2 fjerde ledd annet og nytt tredje punktum lyde:

Hvis oppdraget opphørte før utløpet av tjenestetiden skal selskaper av allmenn interesse, jf. revisorloven § 5a-1, sende begrunnelse for dette til Finanstilsynet. Departementet kan i forskrift fastsette regler om at melding om begrunnelse for avslutning av revisjonsoppdrag etter andre punktum også skal gjelde andre revisjonspliktige allmennaksjeselskaper.

VI

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. skal § 3-3 d annet ledd annet punktum lyde:

Det samme unntaket gjelder dersom opplysninger etter første ledd første punktum er tatt inn i morselskaps årlige rapport om konsernets betalinger til myndigheter utarbeidet som konsernrapportering etter reglene i denne paragraf med tilhørende forskrift eller etter tilsvarende utenlandsk regelverk.

VII

I lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer gjøres følgende endringer:

§ 2-1 syvende ledd fjerde og nytt femte punktum skal lyde:

Dersom et revisjonsoppdrag for et foretak av allmenn interesse, jf. § 5a-1, avsluttes før utløpet av tjenestetiden, skal den revisjonspliktige dessuten sende begrunnelse for dette til Finanstilsynet. Departementet kan i forskrift fastsette regler om at melding om begrunnelse for avslutning av revisjonsoppdrag etter bestemmelsen i fjerde punktum også skal gjelde andre revisjonspliktige foretak.

§ 7-1 fjerde ledd annet og nytt tredje punktum skal lyde:

Dersom et revisjonsoppdrag for et foretak av allmenn interesse, jf. § 5a-1, avsluttes før utløpet av tjenestetiden skal revisor sende begrunnelse for dette til Finanstilsynet. Departementet kan i forskrift fastsette regler om at melding om begrunnelse for avslutning av revisjonsoppdrag etter bestemmelsen i andre punktum også skal gjelde revisorer som reviderer andre revisjonspliktige foretak.

§ 10-1 første ledd annet punktum skal lyde:

Registeret skal være offentlig tilgjengelig i elektronisk form, med unntak av opplysninger som nevnt i § 10-2 første ledd nr. 4 og § 10-3 første ledd nr. 10 og eventuell kontoradresse eller annen adresse for oppbevaring av dokumentasjon som nevnt i § 10-2 første ledd nr. 2.

§ 10-2 første ledd nr. 1 skal lyde:

1. navn,

§ 10-2 første ledd nr. 5 skal lyde:

5. navn, adresse og organisasjonsnummer på revisjonsselskap dersom revisor er *ansatt eller* på annen måte er tilknyttet et revisjonsselskap.

§ 10-2 annet ledd nr. 2, 3 og nytt nr. 4 skal lyde:

2. om registrering i annet land, eventuelt navn på tilsynsmyndighet og revisorregisternummer til delt i annet land,
3. om det foretas revisjon av foretak som er revisjonspliktig i land utenfor EØS, og
4. eventuelt foretaksnavn, adresse, nettstedsadresse og organisasjonsnummer for enkeltpersonforetak.

§ 10-3 første ledd nr. 6 skal lyde:

6. navn og revisorregisternummer på ansvarlige revisorer, jf. § 3-7, som er *ansatt eller* på annen måte tilknyttet revisjonsselskapet,

§ 10-3 annet ledd skal lyde:

Finanstilsynet kan unnlate å tildele revisorregisternummer til revisjonsselskaper som ikke utøver virksomhet som faller inn under revisorloven.

VIII

I lov 17. desember 1999 nr. 95 om betalingsystemer gjøres følgende endringer:

§ 4-4 nytt annet ledd skal lyde:

En operatørs rett til sikkerhet stilt overfor en annen operatør i forbindelse med et samvirkende system skal ikke påvirkes av insolvensbehandling hos mottakende operatør.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

IX

I lov 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag skal § 9 tredje ledd lyde:

(3) *EØS-avtalen vedlegg XII nr. 3 (forordning (EF) nr. 924/2009) om betalinger på tvers av landegrensene i Fellesskapet og oppheving av forordning (EF) nr. 2560/2001 og EØS-avtalen vedlegg XII nr. 3a (forordning (EU) nr. 260/2012) om tekniske og forretningsmessige krav til kredittoverføringer og direkte debiteringer i euro, og om endring av forordning (EF) nr. 924/2009 gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg XII, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig. Departementet kan gi forskrift om at forordning (EF) nr. 924/2009 også skal gjelde for annen valuta, samt nærmere regler om forordningenes krav til utenrettslig klagebehandling og tvisteløsning.*

X

I lov 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter gjøres følgende endringer:

§ 3-1 første ledd nytt annet og tredje punktum skal lyde:

Tillatelse kan bare gis dersom eiere av betydelige eierandeler er egnet. Reglene om egnethetsvurdering ved erverv av eierandel i § 5-2 gjelder tilsvarende.

§ 5-2 skal lyde:

§ 5-2. *Kontroll ved erverv av betydelige eierandeler*

Erverv som fører til at erververen blir eier av en betydelig eierandel i et verdipapirregister krever tillatelse fra departementet. Med betydelig eierandel menes direkte eller indirekte eierandel som representerer minst 10 prosent av aksjekapitalen eller stemmene, eller som på annen måte gjør det mulig å utøve betydelig innflytelse over forvaltningen av selskapet. Likt med erververens egne aksjer regnes aksjer som erverves eller eies av erververens nærstående. Verdipapirhandelloven § 2-5 gjelder tilsvarende for hvem som anses som nærstående. Likestilt med eie av aksjer etter første til tredje punktum regnes erverv av rett til å bli eier av aksjer når dette må anses som reelt aksjeeie.

Ethvert erverv som øker eierandelen slik at denne direkte eller indirekte overstiger 20, 30 eller 50 prosent av aksjekapitalen eller stemmene i et verdipapirregister, krever tillatelse fra departementet. Første ledd tredje til femte punktum gjelder tilsvarende.

Søknad om tillatelse etter første og annet ledd sendes særskilt for hver aksjeeier som ved ervervet direkte eller indirekte får en eierandel i verdipapirregisteret som utgjør eller overstiger 10, 20, 30 eller 50 prosent.

Tillatelse etter første og annet ledd kan bare gis når erververen anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket. Ved denne vurderingen skal det særlig legges vekt på:

- a) *erververens tidligere handlemåte,*
- b) *erververens tilgjengelige økonomiske ressurser og hensynet til forsvarlig virksomhet,*
- c) *om eierskapet vil kunne føre til uønskede virkninger for finansmarkedenes virkemåte, eller for verdipapirregisterets funksjon som rettighetsregister,*
- d) *muligheten for å utøve et effektivt tilsyn, herunder om det er etablert samarbeid med tilsynsmyndighetene i erververens hjemland,*
- e) *om eierskapet vil kunne påvirke rettigheter og plikter for aktørene i verdipapirregisteret,*
- f) *om den bakenforliggende eierstrukturen hos erververen er i samsvar med de hensyn som ivaretas i denne bestemmelse,*

g) om det er grunn til å anta at det i forbindelse med ervervet foregår eller blir gjort forsøk på hvitvasking av penger eller finansiering av terrorvirksomhet, eller at ervervet vil øke risikoen for dette.

Søknad om tillatelse etter første og annet ledd skal sendes Finanstilsynet med kopi til departementet.

Ved avhendelse av aksjer slik at eierandelen kommer under grensene etter første og annet ledd, skal det gis melding til Finanstilsynet.

Departementet avgjør i tvilstilfelle om nærstående aksjer skal likestilles med erververens egne aksjer etter første ledd tredje og fjerde punktum, jf. annet ledd annet punktum.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om innholdet i søknaden som nevnt i femte ledd, regler for behandling av søknaden, samt regler om plikt for verdipapirregister til å gi melding om eiere av betydelige eierandeler i foretaket, og om plikt for juridiske personer som har betydelige eierandeler i et verdipapirregister, til å gi melding om hvem som inngår i styret og ledelsen.

§ 5-3 skal lyde:

§ 5-3. Erverv uten tillatelse

Dersom en aksjeeier har ervervet aksjer uten nødvendig tillatelse etter § 5-2, kan departementet fastsette en frist for å redusere eierandelen eller søke nødvendig tillatelse. Dersom denne fristen overskrides, kan departementet selge aksjene. Reglene om tvangssalg av omsettelige verdipapirer gjelder så langt de passer. Tvangsfullbyrdsloven § 10-6, jf. § 8-16 kommer ikke til anvendelse. Aksjeeieren skal varsles om at tvangssalg vil bli foretatt senest to uker før salget gjennomføres.

Inntil nedsalg eller tvangssalg har funnet sted kan aksjeeieren for den del av aksjene som overstiger tillatt nivå, ikke utøve andre rettigheter i selskapet enn retten til å heve utbytte og til å utøve fortrinnsrett ved kapitalforhøyelse.

Nåværende §§ 5-4 og 5-5 oppheves.

§ 10-3 nytt annet ledd skal lyde:

Dersom en aksjeeier med betydelig eierandel ikke anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket, eller har aksjer uten nødvendig tillatelse etter § 5-2, kan Finanstilsynet gi pålegg om at det ikke kan utøves stemmerett for aksjene.

XI

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. skal § 9-3 a nytt annet punktum lyde:

Ved avtaler om private og frivillige forsikringer utenfor arbeidsforhold skal anvendelse av kjønn som faktor ved beregningen ikke føre til forskjeller i forsikringstakeres premier og ytelser.

XII

I lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke skal § 13 annet ledd første punktum lyde:

Regnskapet skal revideres av registrert eller statsautorisert revisor.

XIII

I lov 29. juni 2007 nr. 74 om regulerte markeder gjøres følgende endringer:

§ 5 første ledd skal lyde:

(1) Departementet kan gi tillatelse som regulert marked til foretak som oppfyller kravene i loven her. Tillatelse kan bare gis dersom eiere av betydelige eierandeler er egnet. Reglene om egnethetsvurdering ved erverv av eierandel i §§ 17 og 35 gjelder tilsvarende. Søknad om tillatelse som regulert marked skal inneholde virksomhetsplan, opplysninger om organiseringen av foretaket som viser at de lovbestemte krav er oppfylt, og opplysninger som er nødvendige for å gjennomføre eierkontroll etter §§ 17 eller 35. Utkast til regler og forretningsvilkår i henhold til § 22 tredje ledd skal vedlegges søknaden. Departementet kan be om ytterligere opplysninger.

§ 17 skal lyde:

§ 17. Eierkontroll i regulert marked som ikke er børs

(1) Erverv som fører til at erververen blir eier av en betydelig eierandel i et regulert marked som ikke er børs, kan bare gjennomføres etter at melding om dette på forhånd er sendt til Finanstilsynet. Med betydelig eierandel menes direkte eller indirekte eierandel som representerer minst 10 prosent av aksjekapitalen eller stemmene, eller som på annen måte gjør det mulig å utøve betydelig innflytelse over forvaltningen av selskapet. Likt med erververens egne aksjer regnes aksjer som eies eller erverves av aksjeeiere som nevnt i § 18. Likestilt med eie av aksjer etter første til tredje punktum regnes erverv av rett til å bli eier av aksjer når dette må anses som reelt aksjeeie.

(2) Ethvert erverv som øker eierandelen slik at denne direkte eller indirekte overstiger 20, 30 eller 50 prosent av aksjekapitalen eller stemmene i et regulert marked som ikke er børs, kan bare gjennomføres etter at melding om dette på forhånd er sendt til Finanstilsynet. Første ledd tredje og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

(3) Finanstilsynet skal innen tre måneder fra den dag melding som nevnt i første og annet ledd er komplett, nekte slikt erverv dersom vedkommende aksjeeier ikke anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket.

(4) Ved avhendelse av eierandel som medfører at eierandelens størrelse kommer under grensene som nevnt i første eller annet ledd, skal det gis melding til Finanstilsynet.

(5) Departementet kan gi forskrift om innholdet i melding som nevnt i første og annet ledd, om når denne anses som komplett, og om den nærmere behandlingen av meldingen.

§ 35 skal lyde:

§ 35. Eierkontroll i børs

(1) Erverv som fører til at erververen blir eier av en betydelig eierandel i en børs krever tillatelse fra departementet. Med betydelig eierandel menes direkte eller indirekte eierandel som representerer minst 10 prosent av aksjekapitalen eller stemmene, eller som på annen måte gjør det mulig å utøve betydelig innflytelse over forvaltningen av selskapet. Likt med erververens egne aksjer regnes aksjer som eies eller erverves av aksjeeiere som nevnt i § 18. Likestilt med eie av aksjer etter første til tredje punktum regnes erverv av rett til å bli eier av aksjer når dette må anses som reelt aksjeeie.

(2) Ethvert erverv som øker eierandelen slik at denne direkte eller indirekte overstiger 20, 30 eller 50 prosent av aksjekapitalen eller stemmene i en børs, krever tillatelse fra departementet. Første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

(3) Søknad om tillatelse etter første og annet ledd sendes særskilt for hver aksjeeier som ved ervervet direkte eller indirekte får en eierandel i en børs som utgjør eller overstiger 10, 20, 30 eller 50 prosent.

(4) Tillatelse etter første og annet ledd kan bare gis når erververen anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket. Ved denne vurderingen skal det særlig legges vekt på:

- a) erververens tidligere handlemåte,
- b) erververens tilgjengelige økonomiske ressurser og hensynet til forsvarlig virksomhet,
- c) om eierskapet vil kunne føre til uønskede virkninger for finansmarkedenes virkemåte, eller børsens evne til å betjene det norske kapitalmarkedet,
- d) muligheten for å utøve et effektivt tilsyn, herunder om det er etablert samarbeid med tilsynsmyndighetene i erververens hjemland,
- e) om eierskapet vil kunne påvirke rettigheter og plikter for aktørene på vedkommende børs,
- f) om den bakenforliggende eierstrukturen hos erververen er i samsvar med de hensyn som ivaretas i denne bestemmelse,

g) om det er grunn til å anta at det i forbindelse med ervervet foregår eller blir gjort forsøk på hvitvasking av penger eller finansiering av terrorvirksomhet, eller at ervervet vil øke risikoen for dette.

(5) Søknad om tillatelse etter første og annet ledd skal sendes Finanstilsynet med kopi til departementet.

(6) Ved avhendelse av aksjer slik at eierandelen kommer under grensene etter første og annet ledd, skal det gis melding til Finanstilsynet.

(7) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om innholdet i søknaden som nevnt i femte ledd, regler for behandling av søknaden, samt regler om plikt for børs til å gi melding om eiere av betydelige eierandeler i foretaket, og om plikt for juridiske personer som har betydelige eierandeler i børs, til å gi melding om hvem som inngår i styret og ledelsen.

§ 36 skal lyde:

§ 36. Erverv uten tillatelse

(1) Dersom en aksjeeier har ervervet aksjer uten nødvendig tillatelse etter § 35, kan departementet fastsette en frist for å redusere eierandelen eller søke nødvendig tillatelse. Dersom denne fristen overskrides, kan departementet selge aksjene. Reglene om tvangssalg av omsettelige verdipapirer gjelder så langt de passer. Tvangsfullbyrdelsesloven § 10-6, jf. § 8-16, kommer ikke til anvendelse. Aksjeeieren skal varsles om at tvangssalg vil bli foretatt senest to uker før salget gjennomføres.

(2) Inntil nedsalg eller tvangssalg har funnet sted kan aksjeeieren for den del av aksjene som overstiger tillatt nivå, ikke utøve andre rettigheter i selskapet enn retten til å heve utbytte og til å utøve fortrinnsrett ved kapitalforhøyelse.

§ 37 oppheves.

§ 47 annet ledd skal lyde:

(2) Dersom en aksjeeier med betydelig eierandel ikke anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket eller har aksjer i strid med §§ 17 eller 35, kan Finanstilsynet gi pålegg om at det ikke kan utøves stemmerett for aksjene.

XIV

I lov 29. juni 2007 nr. 75 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 2-4 annet ledd skal lyde:

(2) Med prisstiller menes person som på kontinuerlig grunnlag tilbyr kjøp eller salg av finansielle instrumenter for egen regning, til priser som personen selv fastsetter.

§ 2-6 skal lyde:

§ 2-6. Motpartsvirksomhet og sentrale motparter

(1) Med *motpartsvirksomhet* menes yrkesmessig virksomhet som består i å tre inn som *part i avtaler* som gjelder handel med eller lån av finansielle instrumenter som nevnt i § 2-2.

(2) Med *sentral motpart* menes foretak som driver *motpartsvirksomhet*.

§ 5-5a tredje ledd annet punktum skal lyde:

Det samme unntaket gjelder dersom opplysninger etter første ledd første punktum er tatt inn i *morselskaps* årlige rapport om konsernets betalinger til myndigheter utarbeidet som konsernrapportering etter reglene i denne paragraf med tilhørende forskrift eller etter tilsvarende utenlandsk regelverk.

§ 9-1 annet ledd skal lyde:

(2) Tillatelse etter første ledd skal bare gis der konsesjonsmyndigheten anser vilkårene for å yte investeringstjenester i §§ 9-8 til 9-21 oppfylt, og der organiseringen av foretaket og forholdet til nære forbindelser er av en slik art at det kan gjennomføres et effektivt og betryggende tilsyn med verdipapirforetaket. Med «nære forbindelser» menes en situasjon som definert i *finanstilsynsloven* § 3a annet ledd med tilhørende forskriftsbestemmelser.

Kapittel 9 nytt avsnitt IV skal lyde:

IV. Autorisasjonsordninger for ansatte

§ 9-28. *Behandling av personopplysninger i tilknytning til autorisasjonsordninger for ansatte*

Næringsorganisasjon eller tilknyttet juridisk enhet som gir opplæring til og autoriserer personer ansatt i verdipapirforetak, tilknyttet agent, eller filial av utenlandsk foretak som yter investeringstjenester i Norge, kan behandle slike opplysninger som nevnt i personopplysningsloven § 2 nr. 8 bokstav b som ledd i vurderingen av om en ansatt skal gis autorisasjon, fratas autorisasjon eller gis advarsel.

§ 10-6 annet ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd.

§ 10-19 første og annet ledd skal lyde:

(1) Verdipapirforetak skal gi melding til *Finanstilsynet* ved oppstart eller opphør av systematisk internalisering. Foretaket skal

1. publisere forpliktende kurser dersom handelen skjer med likvide aksjer som er tatt opp til handel på et regulert marked, eller

2. på forespørsel oppgi kurser til kunder dersom handelen skjer med aksjer som er tatt opp til handel på et regulert marked som ikke er likvide.

(2) De kurser som stilles etter bestemmelsen her, skal reflektere gjeldende markedsforhold for den aksje kursen gjelder. *Verdipapirforetaket kan stille ulike kurser for ulike størrelser.*

Kapittel 13 skal lyde:

Kapittel 13 Sentrale motparter

§ 13-1. *Vilkår for å drive virksomhet som sentral motpart*

(1) *Motpartsvirksomhet* kan bare drives av *sentral motpart* med tillatelse fra departementet.

(2) *En sentral motpart* skal organiseres som allmennaksjeselskap. Departementet kan ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra denne bestemmelsen.

(3) *Styremedlemmer, daglig leder og andre som faktisk deltar i ledelsen av en sentral motpart, skal ha relevante kvalifikasjoner og yrkeserfaring, ha ført en hederlig vandel, og for øvrig ikke ha utvist utilbørlig adferd som gir grunn til å anta at stillingen eller vervet ikke vil kunne ivaretas på en forsvarlig måte. Ved skifte av styremedlemmer eller daglig leder gjelder meldeplikten etter § 9-9 tredje ledd tilsvarende.*

(4) *Eier av en betydelig eierandel i en sentral motpart skal være egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket. § 9-10 kommer til anvendelse ved endringer i aksjeeierstrukturen.*

(5) *En sentral motpart skal ha en risikokomiteé. Risikokomiteen skal følge opp risikostyringen i foretaket, og rapportere til styret. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om risikokomiteens sammensetning og oppgaver.*

(6) Departementet kan gi utenlandsk *sentral motpart* som er gitt tillatelse til å drive *motpartsvirksomhet* og er underlagt betryggende tilsyn i hjemstaten, tillatelse til å drive *motpartsvirksomhet* i Norge. Departementet kan ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsene i denne lov for utenlandsk *sentral motpart*.

§ 13-2. *Soliditet og likviditet*

(1) *En sentral motpart skal påse at den til enhver tid har tilstrekkelig sikkerhet, finansielle ressurser og likviditet til å oppfylle sine forpliktelser.*

(2) *En sentral motpart skal ha en ansvarlig kapital på minst et beløp tilsvarende 7,5 millioner euro. Departementet kan i forskrift fastsette regler om hva som skal anses som ansvarlig kapital.*

(3) *En sentral motpart skal løpende beregne og kreve tilstrekkelig sikkerhet for oppfyllelse av de avtaler foretaket trer inn i som part eller på annen måte garanterer for oppfyllelse av.*

(4) *Departementet kan ved forskrift eller enkeltvedtak stille nærmere krav til sentrale motparters sikkerheter, finansielle ressurser og likviditet. Departementet kan ved forskrift videre gi regler om tilsynsmyndighetenes kontroll med og godkjenning av modeller som sentrale motparter benytter for å oppfylle bestemmelsens første til tredje ledd.*

§ 13-3. Sentral motparts virksomhet

(1) *En sentral motpart skal ha betryggende systemer for håndtering av risiko knyttet til virksomheten.*

(2) *En sentral motpart skal ha klare, ikke-diskriminerende og objektive regler for deltakelse i motpartsordningen.*

(3) *En sentral motpart kan bare drive virksomhet som har naturlig sammenheng med motpartsaktiviteten. Finanstilsynet kan pålegge en sentral motpart å holde tilknyttet virksomhet adskilt fra motpartsaktiviteten.*

(4) *Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om at en sentral motpart, uten hinder av annen lovgivning, som ledd i motpartsaktivitet, kan stille garanti istedenfor å tre inn som part. Departementet kan i forskrift videre gi nærmere regler om organiseringen av en sentral motparts virksomhet, herunder krav til behandling av deltaker- og kundemidler, samt om at bestemmelser i konkurs- og dekningsloven ikke skal gjelde for slike deltaker- og kundemidler.*

§ 13-4. Taushets- og opplysningsplikt

(1) *Ansatte, tillitsmenn og andre personer med bestemmende innflytelse i en sentral motpart har taushetsplikt om det de under sin virksomhet får kjennskap til om andres personlige eller forretningsmessige forhold, med mindre noe annet er bestemt i lov eller forskrift.*

(2) *Taushetsplikten etter første ledd er ikke til hinder for at ansatte, tillitsmenn og andre personer med bestemmende innflytelse i en sentral motpart utleverer opplysninger til regulert marked som er nødvendige for at regulert marked skal kunne oppfylle sine plikter etter lov om regulerte markeder § 27.*

(3) *Departementet kan i forskrift fastsette unntak fra taushetsplikten etter første og annet ledd, og kan gi nærmere regler om plikt til utlevering av opplysninger, herunder om formål utleverte opplysninger kan benyttes til, samt om og i hvilken utstrekning det skal kunne kreves betaling for kostnader ved utleveringen. Departementet kan i forskrift også gi regler om sentral motparts plikt til å offentliggjøre opplysninger om virksomheten.*

§ 13-5. Deltakelse i motpartsordning

(1) *Deltakelse i motpartsordning på vegne av kunder kan bare forestås av verdipapirforetak, kredittinstitu-*

sjon eller andre foretak som driver virksomhet som omfattes av § 2-1. Med motpartsordning menes ordninger for direkte adgang, gjennom medlemskap, deltakelse eller på annen måte, til tjenester som sentrale motparter tilbyr som ledd i sin motpartsaktivitet.

(2) *Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om norske verdipapirforetak og regulerte markeders adgang til utenlandske motpartsordninger.*

(3) *Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om vilkår for deltakelse i motpartsordning, herunder om deltakeres behandling av kundemidler, samt om at bestemmelser i konkurs- og dekningsloven ikke skal gjelde for slike deltaker- og kundemidler.*

§ 13-6. Utfyllende regler

Departementet kan i forskrift stille ytterligere krav til motpartsaktivitet og fastsette regler om tilbakekall av tillatelse til å drive virksomhet som sentral motpart når det finnes nødvendig av hensyn til at motpartsaktivitet skal skje på en sikker, ordnet og effektiv måte.

§ 14-3 skal lyde:

§ 14-3. Sikkerhet stilt overfor sentral motpart

Sikkerhet for avtaler som nevnt i § 14-1, som er stilt overfor en sentral motpart i samsvar med de regler som gjelder for den sentrale motparten, kan ikke omstøtes etter dekningsloven § 5-7.

§ 15-1 annet ledd første punktum skal lyde:

(2) *Tilsyn med verdipapirforetaks og sentrale motparters virksomhet, samt med overholdelse av denne lovs bestemmelser, skal føres av Finanstilsynet.*

§ 15-2 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Sentral motpart skal i tillegg straks varsle Finanstilsynet dersom det skjer andre vesentlige endringer av betydning for tillatelsen.

§ 15-6 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) *Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for Finanstilsynet eller departementet, har taushetsplikt overfor uvedkommende om opplysninger som omhandler tiltak og sanksjoner som knytter seg til overtredelse av bestemmelser i kapittel 3,4, eller 5 i loven her, dersom offentliggjøring av opplysningene kan skape alvorlig uro på finansmarkedene eller påføre de berørte parter uforholdsmessig stor skade.*

§ 15-7 første ledd tredje punktum skal lyde:

Tilsvarende gjelder dersom foretakets ledelse eller styre ikke oppfyller kravene til hederlig vandel og er-

faring som fastsatt i § 13-1 tredje ledd, § 9-8 annet ledd og § 9-9.

§ 15-7 fjerde ledd skal lyde:

(4) Dersom en aksjeeier med betydelig eierandel ikke anses egnet til å sikre en god og fornuftig forvaltning av foretaket, eller en aksjeeier ikke har gitt melding til Finanstilsynet etter § 9-10 annet eller tredje ledd, eller etter § 13-1 fjerde ledd, eller erverver aksjer i strid med Finanstilsynets vedtak etter § 9-10 fjerde ledd eller § 13-1 fjerde ledd, kan Finanstilsynet gi pålegg om at stemmerettighetene knyttet til aksjene ikke kan utøves, eller at aksjene skal avhendes, etter framgangsmåten i lov om regulerte markeder § 35 fjerde ledd.

§ 17-3 annet ledd nr. 1 skal lyde:

1. overtrer §§ 3-4, 3-5, 3-7, 3-11, 3-14, 7-2, 7-3, 7-7, 7-10, 8-1 til 8-7, 9-1, 9-6, 9-11 første ledd nr. 7, § 10-2 til 10-9, 10-17, 10-18, 13-1 første ledd, 13-4, 15-2, 15-3 eller 17-5, jf. forskrifter gitt i medhold av disse bestemmelsene,

§ 17-4 tredje ledd nytt femte punktum skal lyde:

Bestemmelsen i § 15-6 tredje ledd gjelder tilsvarende for regulert marked.

XV

I lov 14. desember 2007 nr. 116 om studentsamskipnader skal § 8 første ledd fjerde punktum lyde:

Revisor skal være *registrert eller statsautorisert*.

XVI

I lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering skal § 33 lyde:

§ 33. Personer eller foretak med tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak

Departementet kan i forskrift fastsette særskilte regler om rapportering av transaksjoner med eller for personer eller foretak som har tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført tilfredsstillende tiltak mot handlinger som beskrevet i straffeloven §§ 317 og 147 b eller mot finansiering som beskrevet i straffeloven 147 d. Departementet kan videre i forskrift fastsette særskilte regler om forbud mot eller restriksjoner i rapporteringspliktiges adgang til å etablere kundeforhold med eller foreta transaksjoner med eller for personer eller foretak som har tilknytning til land eller områder som ikke har gjennomført

tilfredsstillende tiltak mot handlinger som beskrevet i straffeloven §§ 317, 147 b eller mot finansiering som beskrevet i straffeloven 147 d.

XVII

I lov 19. februar 2010 nr. 5 om statstilskott til arbeidstakere som tar ut avtalefestet pensjon i privat sektor skal § 18 annet ledd første punktum lyde:

Det felles organet skal ha *registrert eller statsautorisert revisor og aktuar*.

XVIII

I lov 25. november 2011 nr. 44 om verdipapirfond skal ny § 1-6 lyde:

§ 1-6. Behandling av personopplysninger i tilknytning til autorisasjonsordninger for ansatte

Næringsorganisasjon eller tilknyttet juridisk enhet som gir opplæring til og autoriserer personer ansatt i et forvaltningsselskap, tilknyttet agent, eller utenlandsk forvaltningsselskap som nevnt i §§ 3-3 første ledd eller 3-4 første ledd, kan behandle slike opplysninger som nevnt i personopplysningsloven § 2 nr. 8 bokstav b som ledd i vurderingen av om en ansatt skal gis autorisasjon, fratas autorisasjon eller gis advarsel.

XIX

1. Lovens del I til X og del XII til XVIII gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Lovens del XI gjelder fra 1. januar 2015. Endringen gjelder for avtaler som inngås etter ikrafttredelsen. Flytting av en kontrakt etter forsikringsvirksomhetsloven kapittel 11, med unntak av spare- og pensjonsavtaler med garanterte ytelser og overskuddsdeling, regnes som inngåelse av ny avtale etter bestemmelsen her.
3. Departementet kan fastsette overgangsregler.

B.

Vedtak til lov

om kredittvurderingsbyråer

§ 1 EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31eb (forordning (EF) nr. 1060/2009) om kredittvurderingsbyråer gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2 Finansdepartementet kan i forskrift fastsette nærmere regler til gjennomføring av denne lov.

§ 3 Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i finanskomiteen, den 10. juni 2014

Hans Olav Syversen

leder

Tom E. B. Holthe

ordfører

Vedlegg**Brev fra Finansdepartementet v/finansministeren til Stortingets presidentskap,
datert 28. mai 2014****Trykkfeil i Prop. 87 L (2013–2014)**

Det vises til Prop. 87 L (2013–2014) fremmet 9. mai 2014

Ved inkurie er det i trykkeprosessen blitt en feil i teksten i forslaget til lov om endringer i børsloven og verdipapirhandelloven mv. romertall III, nederst på side 114 annen spalte i den trykte versjonen. Siste del av teksten i forslaget til ny § 2-17 a annet ledd i finansieringsvirksomhetsloven har falt ut.

Forslaget til ny § 2-17 a annet ledd i finansieringsvirksomhetsloven skal lyde (tekst som var falt ut i den trykte versjonen er merket i kursiv):

«Bestemmelsene i første ledd gjelder også oppdag som en finansinstitusjon gir til en annen finansinstitusjon eller leverandør av bestemte varer eller tjenester, og som gjelder markedsføring, formidling eller salg av *finansinstitusjonens finansielle tjenester.*»